

Fiche 1: Mededeling over het 10-jarig bestaan van Euro-Mediterraan partnerschap

Titel:

**Communication from the Commission to the Council and the European Parliament
Tenth anniversary of the Euro-Mediterranean partnership: A work programme to meet the challenges of the next five years**

<i>Datum Raadsdocument:</i>	nog niet beschikbaar
<i>Nr Raadsdocument:</i>	nog niet beschikbaar
<i>Nr. Commissiedocument:</i>	COM(05)139 (12 april 2005)
<i>Eerstverantwoordelijk ministerie:</i>	Buitenlandse Zaken i.o.m. EZ, FIN, LNV, JUST, SZW, VROM, OCW, V&W

Behandelingstraject in Brussel:

Raadswerkgroep Mashrek/Maghreb, RAZEB; Euromed Senior Officials Meeting en het Euromed Comité.

Achtergrond, korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Tijdens de door het Nederlandse voorzitterschap georganiseerde Euro-Mediterrane bijeenkomst van ministers van Buitenlandse Zaken in Den Haag op 29-30 november 2004 is besloten om in de aanloop naar het 10-jarig bestaan in november 2005 een evaluatie te maken van de resultaten van het Barcelonaproces en een nieuw actieprogramma op te stellen. De mededeling bevat een evaluatie van het Barcelonaproces en is het startschot van de besprekingen over de EU-richtlijnen voor de Euro-Mediterrane Ministeriële bijeenkomst in Luxemburg (30-31 mei 2005) en presenteert voorstellen voor het nieuwe actieprogramma voor het Barcelonaproces. Dit zal in de aanloop naar de bijeenkomst op hoog niveau ter ere van het 10-jarig bestaan van het Barcelonaproces in november 2005 in Barcelona worden opgesteld.

De mededeling concludeert dat de evaluatie een gemengd beeld oplevert van deelterreinen waarop voortgang is geboekt en deelterreinen waar voortgang achterwege is gebleven. Al met al wordt een genuanceerd beeld geschetst van de resultaten van het Barcelonaproces:

1. Voortgang is geboekt door het opbouwen van een institutioneel kader voor samenwerking tussen de EU en de Mediterrane partners, d.w.z. associatieovereenkomsten en (sectorale) ministeriële bijeenkomsten.
2. In het politieke en veiligheidsvolet zijn te weinig resultaten behaald. Het partnerschap heeft geen direct effect gehad op de conflicten in de regio (Arabisch-Israëliëse conflict, Westelijke Sahara, Cyprus).
3. Te weinig is bereikt bij het promoten van respect voor mensenrechten, politieke hervormingen, democratisering en de ontwikkeling van het maatschappelijk middenveld. Hooguit kan gezegd worden dat gevoelige onderwerpen, zoals mensenrechten, bespreekbaar zijn gemaakt.
4. In het economisch volet zijn op het gebied van handel belangrijke stappen gezet in de richting van het creëren van een vrijhandelszone. Ook op het gebied van industriële ontwikkeling, werkgelegenheid en sociale zekerheid, informatie en communicatietechnologie, onderzoek en wetenschap, milieu- en waterbeheer, transport en energie zijn stappen gezet in de samenwerking met de Mediterrane partners. Echter, een gebrek aan het nastreven van economische hervormingen en handelsliberalisering heeft verhinderd dat er door economische integratie een grote sprong voorwaarts gemaakt kon worden in het economisch welvaartsniveau.
5. In het sociaal-cultureel volet is een aantal initiatieven genomen, zoals de oprichting van de 'Anna Lindh Euro-Med Foundation for Dialogue between Cultures', en de Euro-Mediterrane programma's Audiovisual, Youth en Heritage, die het contact en het begrip tussen bevolkingsgroepen aan weerszijden van de Middellandse Zee moeten bevorderen.
6. Tevens zijn er initiatieven genomen die beogen de rol van het maatschappelijk middenveld te versterken, zoals het Euromed Civil Forum, het NGO-platform en de Economic and Social Councils.

7. Ten behoeve van de onderwijssamenwerking heeft de EU reeds een aanzienlijke bijdrage geleverd, o.a. door uitbreiding van het TEMPUS-programma in de regio, maar zullen in de toekomst meer initiatieven nodig zijn om de uitdagingen van de regio het hoofd te kunnen bieden.
8. Op het gebied van justitie en binnenlandse zaken is zijn uitgangspunten voor versterkte samenwerking overeengekomen, waaraan in de bilaterale EU-relatie met deze landen een vervolg wordt gegeven.

In de mededeling worden de volgende redenen genoemd voor het gebrek aan voldoende resultaten:

- Partners lijken niet altijd even gecommitteerd te zijn aan de implementatie van de afspraken in de Barcelona Verklaring;
- Het is in veel gevallen moeilijk om consensus te bereiken, wat mede te wijten was aan de voortdurende conflicten in de regio.

Uit een groot aantal recente rapporten over de regio, zoals de UNDP Arab Human Developments Reports, de Sana'a en Alexandrië Verklaringen en de Tunis Verklaring van de Arabische Liga, is gebleken dat meer progressie nodig is op het gebied van politieke hervormingen, economische ontwikkeling, positie van de vrouw en onderwijs. In de mededeling stelt de Commissie voor om in de toekomst meer aandacht te besteden aan drie deelgebieden, te weten mensenrechten en democratisering, duurzame economische ontwikkeling en hervormingen, en onderwijs.

De Commissie presenteert de volgende voorstellen voor het werkprogramma voor de komende vijf jaar:

Mensenrechten en Democratisering

1. Organisatie van een Mensenrechtenconferentie waar de basis wordt gelegd voor verdere samenwerking in het kader van het Barcelonaproces en het Europees Nabuurschapsbeleid.
2. Oprichting van een faciliteit ter bevordering van de democratie, gefinancierd uit het Europees Nabuurschap en Partnerschap Instrument, ter ondersteuning van politieke hervormingen en democratisering in de regio.

Duurzame economische ontwikkeling en hervormingen

1. Op basis van het kaderprotocol Diensten dat tijdens de Euromed Handelsministeriële 2004 is aangenomen, starten van de onderhandelingen met de Mediterrane partners over de liberalisering van de dienstensectoren met als doel dit voor 2010 af te ronden.
2. Overeenkomen van een *roadmap* voor de handelsliberalisering in landbouwproducten, verwerkte landbouwproducten en visserijgoederen met als doel dit voor 2010 af te ronden. Dit moet worden gecombineerd met een regionaal samenwerkingsprogramma voor plattelandsontwikkeling.
3. Continuering van de harmonisering van technische regelgeving ten behoeve van handelsfacilitatie.
4. Overeenkomen van een *roadmap* voor het creëren van een vrijhandelszone in 2010, inclusief vrijhandel in diensten en de liberalisering van landbouw- en visserijgoederen, gebaseerd op de bestaande bilaterale en regionale vrijhandelsverdragen en het Pan-Euromediterrane protocol voor oorsprongsregels.
5. Bevorderen van gezond macro-economisch beleid door het voeren van een economische dialoog in het kader van de associatieakkoorden, Europees Nabuurschapsbeleid en de Ministeriële Conferentie die gepland staat voor Juni 2005 in Rabat.
6. Onderzoeken van de mogelijkheid om de Euro-Mediterrane Faciliteit voor Investerings- en Partnerschap (FEMIP) van de Europese Investeringsbank om te vormen tot een Euro-Mediterrane Ontwikkelingsbank op basis van een evaluatie van de Commissie.
7. Versterken van de samenwerking op het gebied van transport door het houden van een ministeriële conferentie op het gebied van transport in 2005.
8. De geleidelijke oprichting van een Euro-Mediterrane energiemarkt door toenemende integratie van de elektriciteitsmarkten van de Maghreb-landen met de energiemarkt van de EU, de integratie van de gasmarkten in de Mashrek-regio en de aanleg van de Medgaz en Arab Gas Pipeline.
9. Overeenkomen van een tijdspad voor de aanneming van maatregelen tegen de vervuiling van de Middellandse Zee.

Onderwijs

1. Start van een dialoog met Mediterrane partners over het verbeteren van de bilaterale EU-samenwerking in de onderwijssector en verhoging van de financiële middelen voor de ondersteuning van onderwijs met 50%.
2. Verbeteren van de mobiliteitsprogramma's voor studenten uit Mediterrane landen door beurzen te beschikking te stellen.

Ook op de overige gebieden heeft de Commissie een reeks nieuwe voorstellen gedaan:

1. Midden-Oosten vredeproces: continueren van het bevorderen van samenwerking tussen Israël en haar burens in aanvulling op het politieke proces in het kader van het Kwartet (VN, EU, VS en Russische Federatie).
2. Starten van onderhandelingen over een gedragscode voor de strijd tegen terrorisme, inclusief de strijd tegen financiering van terrorisme, met als doel in 2007 daarover een akkoord te bereiken.
3. De Commissie verwelkomt het initiatief om in 2005 een *workshop* te organiseren over de samenwerking op het gebied van de non-proliferatie van massavernietigingswapens.
4. Onderzoeken van mogelijkheden om de EVDB-samenwerking met de Mediterrane landen te versterken.
5. Organisatie van een bijeenkomst van ministers belast met Justitie en Binnenlandse Zaken, waar afspraken moeten worden gemaakt over intensivering van de samenwerking op het gebied van justitie, veiligheid en vrijheid, inclusief migratie en sociale integratie.
6. Ontwikkelen van een regionale strategie voor de bestrijding van racisme, xenofobie en intolerantie in het kader van de bestaande instrumenten, zoals de Anna Lindh Stichting.
7. Organisatie van een conferentie voor overheden en maatschappelijke organisaties ter versterking van de rol van het maatschappelijk middenveld en sociale partners.
8. Oprichting van een netwerk van vrouwelijke leiders uit het bedrijfsleven, kunstwereld, politiek en maatschappelijk leven.

Rechtsbasis van het voorstel: n.v.t.

Besluitvormingsprocedure en rol Europees Parlement: n.v.t.

Instelling nieuw Comitologie-comité: n.v.t.

Subsidiariteit en proportionaliteit: n.v.t., het betreft een mededeling.

Consequenties voor de EU-begroting:

Geen directe consequenties. Het is mogelijk dat de prioriteiten van de EU voor de Mediterrane regio worden aangepast naar aanleiding van de besluitvorming over een nieuw actieprogramma, dat door de bijeenkomst op hoog niveau in November 2005 in Barcelona moet worden goedgekeurd. Dit zal van invloed kunnen zijn op de aard en de hoogte van de financiële middelen voor de regio. Omdat de financiële middelen van de EU voor de jaren 2005 en 2006 al grotendeels zijn toegekend, zullen deze veranderingen hoofdzakelijk in het kader van de financiële perspectieven 2007-2013 en de implementatie van het nieuwe financiële instrument voor de regio, het 'European Neighbourhood and Partnership Instrument', hun beslag krijgen.

Financiële, personele en administratieve consequenties voor de rijksoverheid, decentrale overheden en/of bedrijfsleven en burger: nee

Consequenties voor nationale en decentrale regelgeving/beleid, (informatie over het inschakelen van nationale agentschappen / zelfstandige bestuursorganen e.d., implementatie en uitvoering, notificatie en handhaving en/of sanctionering): Geen

Voorgestelde implementatietermijn (bij richtlijnen) dan wel voorgestelde datum inwerkingtreding (bij verordeningen en beschikkingen) met commentaar t.a.v. haalbaarheid: n.v.t.

Consequenties voor ontwikkelingslanden: Geen

Nederlandse belangen en eerste algemene standpuntbepaling:

Op basis van de recent verschenen mededeling zal eerst in EU-verband en vervolgens met de Mediterrane partners een discussie worden gevoerd over de toekomst van het Barcelonaproces. Dit zal resulteren in een nieuw actieprogramma voor de Euro-Mediterrane samenwerking. Nederland heeft in EU-verband en tegenover de Mediterrane partners herhaaldelijk aangegeven dat de samenwerking in het kader van het Euro-Mediterrane Partnerschap meer focus moet krijgen, waarbij meer aandacht besteed moet worden aan het bevorderen van politieke en economische hervormingen, en ontwikkeling en ondersteuning van onderwijs. Nederland steunt de voorstellen van de Commissie om de samenwerking op m.n. deze deelterreinen te intensiveren. Nederland is van mening dat in november 2006 een evaluatie van het FEMIP-mandaat dient plaats te vinden, conform de ECOFIN-conclusies van november 2003, in plaats van een onderzoek naar de oprichting van een Euro-Mediterrane Ontwikkelingsbank, zoals voorgesteld door de Commissie.